

ES SAIG

ALGAIDA - NÚM. 129 - SETEMBRE DE 1991 - PREU: 150 Ptas

Foto en què es pot apreciar la plaça i l'església de Pina, com podeu veure sense cap pi, sense el Cor de Jesús i que arribava a l'església, no hi havia carner davant el portal sinó la plaça; un altre detall és la creu entre els campanars i l'emblanquinat de la façana; el marès i els trossos sense referir segueixen igual. També es pot veure una branca d'un llàtzaro gros que hi havia; i la vestimenta de la gent junt amb un carro aturat. La foto es pot situar entre els anys 1920 i 1930.

(Foto cedida per Pere Vidal Vallespir)

Editorial

A L'OCELL ENGABIAT NO LI AGRADA EL SEU ESTAT

Una de les més grans, meravelloses i envejables qualitats de la naturalesa és la capacitat de volar; com a mínim, si a mi em donassin a triar entre córrer, nedar o volar, triaria això darrer: ha de ser, sens dubte, la màxima expressió de llibertat. Per això mateix un ocell engabiat ha de ser també la màxima expressió d'empresonament.

I si l'estat natural d'un ocell és la llibertat de poder volar, la d'una nació és la llibertat per poder decidir. No ens ha d'estranyar, doncs, el procés d'independització que està vivint en aquests moments l'Europa dels Estats. Començaren els soviètics i han seguit els iugoslaus, i no ens hauria d'estranyar que n'hi seguissin més. Finalment ha fracassat aquest model d'Europa, i tot fa pensar que anam cap a una Europa de les Nacions. Si, de fet, es vol construir una Europa sense fronteres és evident que les que s'han d'eliminar en primer lloc són les fronteres estatals, totalment fictícies, irreals. Tampoc no seria gens difícil d'eliminar-les: es tractaria de suprimir les duanes, que són l'únic indicatiu patent que estam canviant d'Estat. Una altra cosa són les fronteres nacionals, o sigui culturals, que són tan indiscutibles com indestructibles, tot i no tenir duanes.

Que a l'ocell engabiat no li agrada el seu estat és una cosa evident que no pot negar ningú, tant si n'hi tenen com si no, d'engabiats. Per què els engabiam? Per aprofitar-nos-en: els engreixam i després ens els empassam; els ensenyam a xerrar o a cantar per divertir-nos o per fer-los servir d'esquer per anar a caçar; els ensenyam a anar d'un lloc a l'altre; els convertim en titelles. Però, si poden, s'escaparan, i ens sabrà greu perquè ja no ens en podem aprofitar, però no ens n'estranyarem.

El propietari d'una gàbia és com el propietari d'un Estat. Aquell procura posar-hi tants ocells com pot, aquest procura posar-hi tantes nacions com pot. I se n'aprofita, les suca ben sucades, pobres titelles. Però alerta a deixar la gàbia mig oberta; ho va fer Gorbaxov i ha passat tot el que ha passat, i han "volat" uns quants "ocellets" i els altres van esvalotats. I ja tenim l'exemple, el precedent que poden seguir altres "ocellets" d'altres "gàbies". Perquè a la Nació engabiada no li agrada el seu Estat.

Bolletí de l'Obra Cultural Balear d'Algaida.
 Revista mensual. D.L.P.M. 495/80
 Domicili: Rei, 1. Algaida.
 Imprimeix: Apóstol y Civilizador. Petra
 ES SAIG només es responsabilitza de l'editorial.

Dirigeix: Delfí Mulet
 Admministra: Directiva Obra Cultural.
 Mecanografia: Mireia Mulet
 Col.laboren: Pere Mulet, Joan Trobat, Alexandre Pizà, Joan Mulet, Guillem Andreu, Biel Sastre, Miquel Fiolet, Xesc Oliver, Víctor Andreu, Víctor Mulet, Miquel Serra, Catalina Martorell i Antònia Maria Mulet.

CALAIX DE SASTRE

"CULEBRÓN" ALGAIDI

Vivim en un poble molt tranquil, on no passa mai res. Posats a fer, posats a omplir planes per allò de matar el cuquet de la gola, no ens queda més remei que posar-hi molta imaginació. Ja tenen raó, ja, quan diuen que ES SAIG és un mentider. No podem fer, destí cruel, sinó que inventar les històries. Per exemple, la que segueix.

Les instruccions eren clares. Per mandat superior, havien de triar el Super-Negociant del poble. Era un títol més bé honorífic, que donava poques capacitats d'actuació concretes, així i tot dignes de ser tingudes en compte. Però sense dubte la força del càrrec residia en el seu valor representatiu. El nom no era gaire afortunat, de fet provocava confusions als no iniciats en el tema, que eren la majoria. Ara bé, el càrrec tenia nomenament oficial i segons quines paraules no es poden escriure a la paperassa de la cosa pública. Sicília era només un punt de referència.

Dificultats de nom a banda, existia consens sobre les qualitats que havia de tenir la persona escollida per ser digna portadora de la medalla. Naturalment, el Super-Negociant havia de ser una espasina en el noble art de fotre els altres, un autèntic guerriller de les transaccions comercials, però s'havia de distingir sobretot per les armes i els mètodes utilitzats. Descartada la lluita oberta, el cos a cos és un risc innecessari, queda el recurs poderós de l'emboscada. L'estratègia, aquesta era la clau de volta de la qüestió: embullada, immoral i, a poder ser, fregant la il·legalitat. Quant més indefenses i dèbils fossin les captures, millor. Els escrúpols, no cal dir-ho, no es trobaven a la seva agenda telefònica. Aquests eren els ingredients imprescindibles per pastar un bon candidat; una dosi suficient de sorna i cinisme, les cireres per adornar la coca.

En definitiva, un bon Super-Negociant no podia deixar indiferents els seus paisans. Millor malament que bé, però d'ell se n'havia de parlar: una mescla de rebuig, d'enveja, de por,...

Arribat el moment de l'elecció, concediren la recompensa a una persona que no complia cap dels requisits. Ni un, vaja; ni fet a posta. Fou proclamat Super-Negociant un tros de pa, una vertadera bona persona. La qual rebé la concessió del càrrec com a regal d'una declaració d'amor. I qui no ho cregui, ja ho pot anar a cercar.

M'HAN DIT QUE DIUEN

Acabam l'estiu i ja no recordam que ha estat Sant Jaume, i les festes queden lluny, molt lluny; però encara fa poc sentírem un comentari referent a la portada del programa: pensava aquest que el fet de reproduir el pou i la creu des Colomer volia dir que aviat quedaria arreglat aquell conjunt, que fa tant de temps que està pendent de reforma. I també parlaren dels programes, no dels actes, sinó dels programes que repartiren: trobava aquest que més valdria fer-los de dos fulls, amb els actes programats, i deixar tota la propaganda; és clar que no serien tan rendibles com ara.

La novetat de les festes fou, sens dubte, la gimcana, en la qual participà molta gent. No solament els qui anaven dins els cotxes, sinó també els qui ajudaven a cercar objectes i a contestar preguntes. El fet és que la participació fou considerable, i en general la gent s'ho va passar bé.

Aquest estiu, fins ara al manco, no hi ha hagut problemes d'aigua, volem dir problemes greus de subministrament. I això que les dues darreres setmanes d'agost han estat de lo més pesades, pel que fa a la calor. Ni tampoc no hi ha hagut cap incendi important, per sort, i això que encara hi ha qui fa voreres netes pegant foc, a pesar de totes les advertències i prohibicions que es fan. Però vaja, com hem dit, ja acabam l'estiu i s'ha notat que l'hivern passat va ploure més que altres anys. Un comentava que encara hi ha pous de per devers Son Reus o Son Mesquida que feia anys que no podien treure-hi aigua i enguany no l'han acabada. Per anar bé, aquest hivern que ve hauria de tornar a ploure molt, tant com l'any passat.

Com dèiem, unes setmanes calentes a més no poder, les dues darreres d'agost. No sabem si és que no ens recordam de l'any passat, però crec que cada any deim lo mateix: que fa més calor que mai. Això sí, en sentírem un que va trobar un caire positiu a la calor: la gent ha tornat a treure les cadires per seure a la fresca i ha tornat a fer tertúlia al carrer, deixant de banda la televisió, fins i tot els vespres que feien futbol. I això sempre és bo, que la gent torni a comunicar-se i parlar de coses del poble, com altre temps, que a tots els carrers hi havia un parell de rotlades a la fresca.

Hem sentit parlar molt, darrerament, de la necessitat d'aprofitar al màxim les coses que tiram per inservibles, especialment els vidres i els papers. És el que diuen "reciclatge", paraula que s'ha posat de moda a molts de països europeus, més rics que noltros. Ja hi ha llocs on es posen uns dipòsits especials per posar-hi els vidres, especialment les botelles, que després es tornen a aprofitar. I el mateix es fa amb els diaris i cartons, que un dia determinat la gent treu al carrer, ben empaquetats, i que es recullen com es fa ara amb els fems. És una innovació que el nostre Ajuntament podria posar en pràctica, com més aviat millor, a veure si en qualque cosa positiva som els primers.

Però, comentava un, abans de parlar d'això s'hauria de civilitzar una mica més molta gent, pel que fa a la recollida de fems. No hi ha dret que es dipositin bosses de fems dins els contenidors, o defora quan són plens, dos o tres dies abans de la recollida, per exemple els dissabtes. Sobretot ara, a l'estiu, hi ha dies que no es pot passar prop de qualque contenidor, tanta pudor fa, degut a les bosses que fa un o dos dies que estan allà, al sol i exposades a que un ca o moix les espenyi...

I no en parlem dels ferros i electrodomèstics vells. A qualque lloc n'hi ha hagut tot l'estiu; i no sempre és a fora vila, a on si no en passes aprop no te'n dones compte: anant al camp de futbol, davant el quarter de la Guàrdia Civil, n'hi ha hagut, de trastos per tirar, tot l'estiu, i a lo millor encara hi són. No sabem si és culpa de la recollida que falla, o si és la gent que els deixa allà sense avisar. El que dèiem: manca educació cívica.

N'hi hagué que anaren al darrer plenari del nostre Ajuntament i no s'enteraren de res: entre renous de les motos i motorets que passaven per allà (com el dia de la conferència d'En Guillem Rosselló), i el secretari i regidors que no s'esforcen gaire perquè els assistents els sentin, i molta calor que feia, no sortiren gaire satisfets. La solució que tothom va trobar fou ben senzilla: que els plenaris es retransmetin per Titieta Ràdio. Es clar que, com ha comentat qualcú, si tot el poble podia sentir el que es diu, a lo millor anirien més alerta a dir dois.

Però encara no volem parlar massa de l'Ajuntament, és un poc prest, i hem de deixar passar un temps prudencial per envestir a comentar temes que ja voldríem que estassin resolts i encara estan damunt sa taula o dins els caixons... Ja en parlarem més endavant.

UN SORD

EDITORIAL

UN ALTRE ATEMPTAT A LA NOSTRA CULTURA

Per part dels dirigents de RNE a Madrid es va donar ordre de tancament de l'única emissora de ràdio que emetia en la nostra llengua les vint-i-quatre hores del dia, RADIO 4.

La principal raó que donen és que no era rendible, com si la difusió, manteniment i ajuda a la normalització d'una llengua amenaçada hagués d'esser un negoci, enlloc d'un servei envers d'una comunitat que té una llengua distinta de l'oficial de Madrid i tan digna o més que aquesta. L'espanyol fou imposat pels avantpassats de la gent que ara, una vegada més seguint la línia iniciada el 1715, ens torna trepitjar. I el nostre Govern, suposadament responsable de la normalització i defensa de la nostra llengua i de la nostra cultura no ha donat cap passa per evitar aquest nou atemptat, humiliant i discriminatori envers la nostra identitat. No hem vist cap comunicat, ni una trista protesta oficial en contra del tancament d'aquesta emissora.

Balears deu esser l'única comunitat autònoma amb llengua pròpia que no té competències en educació; no té cap emissora ni cap mitjà de comunicació diari en català, i això amb el vist-i-plau de les autoritats elegides pel poble per la defensa dels suposats interessos comuns.

I aquestes mateixes autoritats són les que preparen amb tanta il·lusió la participació en el "V SENTENARIO", organitzat pels mateixos que ens tanquen les emissores i potegen tot el que no és seu. I és que, tanmateix, hi acabarem, com els indis. Per ventura d'aquí a cinc-cents anys també ens faran festa.

NOTICIARI

IV FESTIVAL INTERNACIONAL DE MUSICA A CURA

Aquest passat mes d'agost s'han celebrat els quatre concerts programats en aquest IV Festival que s'està consolidant de cada any.

Vos recordam que el primer concert es va presentar el diumenge dia 4 a l'Església Parroquial a càrrec de l'Orquestra de Cambra de Moscou; l'església estava plena de gom a gom i tothom va sortir-ne molt satisfet.

Els altres tres concerts se celebraren a l'Aula de Gramàtica del Santuari de Cura amb bona assistència de públic: José Ortiga al piano, Sargent Piano Trio i Quartet de Cordes "Russo" ens oferiren unes interpretacions d'un altíssim nivell artístic.

Qualcú comentava que durant l'estiu a Mallorca hi ha una oferta excessiva de concerts de música clàssica; pensam que una oferta d'aquest tipus mai pot esser excessiva sempre que els concerts es planifiquin adequadament i s'evitin les coincidències.

La nostra enhorabona a n'Antònia Sitjar per la seva feina d'organització i, posats a presentar qualque queixa, li demanaríem que els programes es fessin en la nostra llengua.

COMIAT AL P. VICEDO

A la majoria dels nostres lectors el nom de Fra Salustià Vicedo no els dirà res. Vos aclarim que és un Pare Franciscà que des del convent de Petra ens ha editat la nostra revista durant aquests deu anys llargs de vida.

Responsable de la revista "Apóstol y Civilizador", el P. Vicedo va formar part del grup inicial que va donar vida a la nostra Associació i sempre n'ha estat un element imprescindible per la seva ajuda, pels seus consells i pels seus suggeriments.

Ara ens deixa per retirar-se a València a disfrutar d'un merescut descans, si bé estam segurs que el seu serà un oci productiu perquè no ens l'imaginam mans plegades. No cal dir que li trametem els nostres millors desitjos i li agraïm el seu ajut.

ESPAIS AULICA

Aquest és el nom del grup format per quatre ceramistes: Elisenda Pipió, Carme Hermoso, Erna Ehlert i Pilar Sastre; les dues primeres residents a Algaida i les altres dues a Pòrtol.

El grup ha sorgit amb la idea d'exposar una vegada a l'any a llocs a l'aire lliure: racons, placetes, patis,...aprofitant sempre la llum natural.

Fan la seva presentació pública aquest mes de setembre exposant escultures al Campet del Convent de Santa Clara de Palma, que és un lloc, expliquen elles mateixes, "que ens ha interessat per la seva senzillesa i austeritat, i que ens ha motivat a fer amb diferents tècniques les peces que hi presentam".

L'exposició es podrà visitar del 17 al 28 de setembre (excepte dia 22), de 10 a 13h i de 16.30 a 19.30h.

Un darrer detall prou suggeridor: "Aulica" és el nom d'una caragola (escultura natural).

PENYA BARCELONISTA

Es va celebrar un sopar de simpatitzants del Barça per posar les bases per a la creació de la que podria ser la Penya Barcelonista del Pla de Mallorca. Hi va assistir, desplaçat expressament, el vicepresident del Barça Nicolau Casaus així com el jugador Miquel Angel Nadal. A la foto d'en Jaume Balaguer podeu veure un petit grup dels nombrosos assistents.

Dins un ambient d'eufòria i camaraderia va transcórrer la vetlada en la qual se succeïren parlaments, cançons i gloses. En Llorenç "Mora" va anar improvisant-ne i aquí en teniu una com a mostra:

Noltros som una comparsa
que ho passam molt divertit.
Si guanyam pegam un crit,
si perdem, no cridam massa.
Mai no deim, hala!, mal dit,
sinó sempre: Visca el Barça!

JOVE JUGADORA D'ESCACS

N'Antònia Bibiloni Trobat és una jove jugadora d'escacs que va participar en el Campionat d'Espanya d'aquest esport dins els Jocs Escolars. En la categoria infantil, va superar les proves a nivell comarcal i a nivell de Mallorca per formar part de l'equip que representava les Balears en aquest campionat que se celebrà a Sitges. L'equip va quedar en cinquena posició.

N'Antònia segueix les passes de la seva germana Bàrbara que l'any passat també va formar part de l'equip de la nostra Comunitat.

PUBLICACIONS REBUDES

Publicats per l'Institut d'Estudis Baleàrics, depenents de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, hem rebut els treballs presentats a les VII jornades d'estudis històrics locals que varen estar centrades en el tema: "La Mediterrània, antropologia i història". El llibre conté una sèrie d'estudis, alguns molt interessants i suggestius, de temes molt diversos però tots ells amb un eix comú que és el Mare Nostrum. Entre les ponències presentades n'hi ha una del nostre paisà i amic Pere Fullana "Les caixes rurals, confessionals, i el procés de transformació de l'agricultura mallorquina a començaments de segle (1907-14)".

També hem rebut la Memòria del Parlament de les Illes Balears que recull les activitats legislatives d'aquesta cambra en el període comprès entre gener del 90 i juny del 91. Així mateix hem rebut del Gabinet de Premsa del Parlament un llibre amb els textos de la Constitució espanyola, l'Estatut d'Autonomia i el Reglament del Parlament.

També hem rebut les revistes amigues de la Premsa Forana, que han seguit amb el seu ritme de publicació malgrat les calors de l'estiu.

GINKANA

Durant les passades Festes de Sant Jaume es va fer una ginkana que va tenir un gran èxit; va exigir als participants recercar informació, esprémer el cervell per resoldre unes endevinalles i moure's ràpidament i amb imaginació per arregar uns objectes. Reproduïm l'enunciat de les proves amb la seva solució perquè pensam que contenen una lliçó de la nostra història.

PRIMER CONTROL

Alegres sons inaudibles
omplen el lloc de buidor,
infaust ombrívol racó,
topament d'irreductibles.
Els deures ineludibles
perden sentit i raó.

(El cementiri)

PREGUNTES CULTURALS

1. Nom i llinatges dels fills il·lustres d'Algaida.

*Bartomeu Pou Puigserver
Miquel Salvà Munar
Gaspar Munar Oliver
Pere Capellà Roca*

2. Amb quin nom es coneixen popularment les campanes grossa i petita del campanar?

Na Rosa i Na Dalinga

3. Per què es va fer servir, segons conta la tradició popular, la caldera d'aram que hi ha davant el despatx del batle?

*Per fer bullir el cap d'un bandoler.
(Era vàlid dir el cap d'En Durí o de N'Ignasi Pellicer)*

4. Carrer i número actual de l'antiga posada dels Franciscans a Algaida.

Sitjar, nº 21 i 19

5. Quin segle es construí la parròquia de Castellitx?

Segle XIII

6. A Algaida hi ha moltes creus, però n'hi ha una que té la seva planta triangular. On està i quin any fou construïda?

*Al pinar de Binicomprat. Any 1711.
(També era vàlid 1652, any de la pesta)*

PROVES A REALITZAR

1. Presentar-se al control vestit de dol.
2. La cara pintada de blanc.
3. Dur una cadira plegadissa d'anar a missa, un vel negre i un rosari.
4. Una llanterna feta de meló o síndria, encesa.
5. Una corona de llorer.

SEGON CONTROL

De l'aigua dolça enterrada
sembles ruinós monument;
ja no t'acarona el vent,
tens la pica ressecada,
esfondrada la teulada
guardant porcs sols dins la ment.

(Moll d'En Porquer)

PREGUNTES CULTURALS

1. Quantes quarterades té el terme del nostre poble?

12.285 quarterades

2. Quants escalons té l'escala de caragol del campanar de l'església d'Algaida?

90 escalons

3. Nom de l'arquitecte i any de construcció de les escoles públiques d'Algaida.

Guillem Forteza Piña. Anys 1932-33.

4. Segons la grafia de l'època, a quin organització administrativa pertanyia el terme d'Algaida vers l'any 1225?

Juz de Muntuy

5. El nostre paísà Antoni Cerdà va ser medalla de bronze al Campionat del Món de Ciclisme. Indica any i lloc on la va aconseguir.

Leicester, 1970.

6. "L'amo de Bàlitz m'envia..." és el començament d'un romanç que va fer escriure Sebastià Company per la mort de la seva estimada. Sabríeu continuar-lo les dues primeres estrofes i dir-nos qui va ser l'autor?

*L'amo de Bàlitz m'envia,
missatges i jornalers,
sa madona i los demés,
tota la gent que hi havia,*

*voleu escriure en papers
sa mort de Na Margalida,
que si greu no vos sabia
començaria es procés.*

*(Bartomeu Monserrat i Mudoy)
"Memes"*

PROVES A REALITZAR

1. Dur una barcella.
2. Presentar una moneda de dos reials foradada.
3. Una parenòstic del 89.
4. Una capsa de preservatius.
5. Mitja dotzena d'ous de quica i un ribell de test.
6. Presentar-se al control amb el cap pintat amb els colors de la senyera.

TERCER CONTROL

Ets flama de fogueró
esvaint la fredorada.
Fins a l'alta balconada,
confí de protecció,
puja la flaire d'amor
de donzella agraciada.

(Ermita de Sant Honorat)

PREGUNTES CULTURALS

1. Quants de polígons té el nostre municipi?

28 polígons

2. En Pep de S'Hort viu a un carrer que té el nom d'un personatge molt important. Subratlla les obres d'aquest personatge.

"El sermó", "Art Magna", "Disputa de l'ase", "Blanquerna", "Llibre de les bèsties", "Cobles de la divisió del Regne de Mallorca".

3. Quin Rei fou el qui donà títol de "vila" a Algaida?

Jaume II

4. Quins són els quatre sants de la segona fila del retaule de l'església d'Algaida?

Sant Honorat, Sant Pere, Sant Pau i Santa Llúcia.

5. Anomena els presidents que ha tengut el C. E. Algaida.

Miquel Amengual, Bernat Verger, Jordi Llaneres, Francesc Antich, Antoni Cañellas, Sebastià Cerdà, Pedro Oliver, Pep Noguera, Antoni Sastre, Francesc Ramis, Bartomeu Pastor, Antoni Antich.

6. El ciclisme sempre ha estat un esport amb tradició al nostre poble; fins i tot hem tengut un campió d'Espanya. Donam per suposat que sabeu qui és, però ens heu de dir quin any era, equip al qual pertanyia i quants anys tenia quan l'aconseguí.

Andreu Trobat Garcies

a) 1952

b) ARYBEGA (nom de l'equip)

c) 26 anys

PROVES A REALITZAR

1. Dur dos dragons dins una capsà.
2. Un tió de 60 cm de llarg.
3. Una baldufa de fusta i corda per fer-la ballar.
4. Presentar-se amb un quilo de farina de força, un paquet canari i un pujador d'ous.
5. Canviau-vos entre vosaltres la roba.
6. Dur una ximbomba i cantar una glosa.

QUART CONTROL

L'agullonada verdor
corona aquest lloc tan bell.
És el més preat anell,
generalment, un honor.
Ara amb el nom d'antigor,
tothom té empriu damunt ell.

(Sa Plaça)

PREGUNTES CULTURALS

1. Primer nom de les escoles públiques d'Algaida.

Grupo escolar Luis Bello

2. Quin any es va llevar el tren que passava per Algaida?

Any 1967

3. Quins són els termes limítrofs d'Algaida?

Palma, Santa Eugènia, Sencelles, Lloret, Montuiri, Lluçmajor.

4. "En camper d'or, un brocal de pou de gules amb dues sargantanes de sinople pujant al brocal".

Amb aquests quatre mots esbrinau el nom complet d'un esportiu algaidí, mort tràgicament.

Rafel Pou Sastre

5. Nom del darrer guanyador del Premi Ciutat de Palma de fotografia en color.

Joan Capellà Galmés

6. En els anys cinquanta es representaven per tots els indrets de Mallorca les obres de Pere Capellà. Quin era el nom de la companyia teatral i dels seus primers actors?

Companyia "ARTIS"

Joan i Cristina Valls

PROVES A REALITZAR

1. Arribar amb el cotxe ben enramellat i engalanat.
2. Disfressats de pagesos.
3. Un quilo de sucre, un litre d'oli i un litre d'aigua.
4. Quatre sacs.
5. Un orinal de test amb cent monedes de pesseta.
6. Cal fer, davant el control, una coca d'ous pujats.

NOTÍCIES DE L'AJUNTAMENT

- El passat mes de juliol el regidor del PP-UM Sebastià Cerdà Amengual va presentar la renúncia del seu càrrec de regidor. En conseqüència, ara es realitzen els tràmits pertinents perquè el següent de la llista d'aquesta candidatura passi a ocupar el seu lloc.

En Sebastià va al·legar motius "professionals" per presentar la dimissió. El nou regidor serà en José Juan Oliver Sastre.

- Recentment l'Ajuntament va aprovar el projecte referent a la Unitat Sanitària de Pina que perfecciona i amplia l'anterior. Així mateix es va obrir el termini per a l'adjudicació de la primera fase per valor de 7.390.000.-ptes.

El projecte preveu demolir l'antiga edificació adquirida per l'Ajuntament al carrer de Sant Damià, per tal de construir-hi un nou edifici de dues plantes que en total tindrà 145 m.

L'edifici es construirà al mateix lloc on s'ubica l'actual casa. No obstant això, es regularà part de l'edificació que ara dona al mig del carrer.

A la primera planta d'aquest edifici hi haurà una sala d'espera i dos despatxos per als metges, així com uns banys complets.

A la segona planta hi haurà una sala de reunions d'ús públic.

Per tal de realitzar aquesta obra l'Ajuntament ha convidat a tots els mestres d'obres d'Algaida, Pina i Randa a presentar la sol·licitud pertinent. La contractació, per raons d'urgència, es durà a terme de forma directa.

Aquesta primera fase costarà a l'Ajuntament 190.000.-ptes, i a la Conselleria de Sanitat 7.200.000.-ptes.

La segona fase costarà uns 4.000.000.-ptes, dels quals, l'Ajuntament n'aportarà 1.610.000.-ptes. i la resta la Conselleria de Sanitat, tal com ens han assegurat del Govern Balear. Amb aquest cas l'Ajuntament realitzarà una obra totalment nova, ara fent retrocedir l'edificació i amb 45 m² de més que la prevista anteriorment, amb el mateix cost per l'Ajuntament que ja s'havia determinat.

- El darrer plenari de l'Ajuntament va proposar per Jutge de Pau a Jordi Llaneras Ramon, atesa la dimissió de l'anterior jutge Antoni Cardell. Ara correspon a l'Audiència la confirmació d'aquest nomenament. A més del proposat es presentaren per al càrrec en Joan Mulet Cerdà i Mª Apolònia Vidal.

- L'Ajuntament d'Algaida està realitzant els preparatius per tal d'obrir l'Escoleta Municipal a partir del 16 de Setembre si no hi ha res de nou. En aquests temps ens hem dedicat a contractació de personal, la regulació del funcionament, el tancament del recinte, dotació d'electricitat, compra de mobiliari i material etc.

Els nins a partir dels 2 anys, doncs, estaran escolaritzats al nostre poble, la qual cosa significarà un avanç important en matèria educativa.

EL RACÓ DELS LLIBRES

CYRANO DE BERGERAC

EDMOND ROSTAND

(VERSIO CATALANA DE XAVIER BRU DE SALA)

Poc es devia imaginar Edmond Rostand que als vint-i-nou anys escriuria un dels grans clàssics universals del teatre, una obra mestra que seria l'èxit més notable del teatre popular, i que a més el seu personatge pogués ascendir a la categoria de mite. El triomf esclatant que va tenir l'estrena ja li degué fer obrir els ulls i si encara els hi tengués podria veure com se n'han fet quinze milers de representacions només a França i com ha estat repetidament versionada i adaptada per al teatre, el cinema i l'òpera.

Per tot això possiblement ja coneixeu la història de Cyrano de Bergerac, però no podeu deixar passar aquesta versió de Xavier Bru de Sala que, segons la màxima de Riba, mira de ser absolutament literal i alhora literària. Per això, a més de dir el mateix que diu l'original, és dit amb el mateix nombre de versos que l'original, amb el mateix nombre de síl·labes mètriques que l'original, amb el mateix nombre d'entrades i el mateix ordre que l'original, i amb les acotacions de l'original.

El personatge és un home valent, atrevit, eloqüent, un "terrible fatxenda" romàntic i destre en les arts de rimar i de l'espasa, tota una sèrie de característiques que podrien fer de qualsevol un triomfador. Però no amb el nas de Cyrano:

... M'ha prohibit
ser estimat ni per una més lletja que
un pecat,

el nas, que quan jo arribo ja fa un
quart que ha arribat".

Un nas que li impedeix declarar-se a la seva estimada, Rosaura, per por que se n'enrigui. I després, el que havia de passar: Ella s'enamora d'un bell cadet, Cristian, també valent però incapaç de trobar paraules d'amor adequades. I aquí arriba l'aliança entre el cos de Cristian i l'ànima de Cyrano, que li va dictant les paraules que enamoren Rosaura. El "joc" es posa en marxa i ja no el podran aturar.

En aquesta versió, la que Josep Maria Flotats va dur a l'escena i que poguérem veure fa uns anys a l'Auditori de Ciutat, trobam perfectament conjuntades les dues raons de viure de Cyrano: l'amor i l'orgull, sempre tractats amb una ironia punyent, fins i tot en els moments més difícils.

Filòsof, físic de pes,
espatxí de vers cortès,
capità aeri sempre il·lès,
demoledor al primer atac,
i amant també, però incomprès,
aquí jau Hèrcules-Moisès
Cyrano de Bergerac
que, essent-ho tot, no va ser res"

És un gran drama amb el qual no parareu de riure.

VÍCTOR MULET

PASSATEMPS

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										XXXXXXXX
2							XXXXXX			
3								XXXXXX		
4				XXXXXX						
5			XXXXXX							
6				XXXXXX					XXXXXX	
7					XXXXXX					XXXXXX
8	XXXXXX									
9		XXXXXX						XXXXXX		
10										

A P R E S F O T R T
 T U C S O M I N A N
 I A O A B D E L T L
 N T R E R M P A I S
 T F A A A A Q P M S
 R R T E S R S U O O
 E G J R O O A A D R
 P N O F N R G U N E
 I V S O B L B A I L
 D E E L L S O L F A
 T A C S I R R A A V

Sopa de lletres

Es tracta de localitzar deu sinònims de "valent". Amb les lletres que vos sobrin podreu llegir uns versos d'Anselm Turmeda.

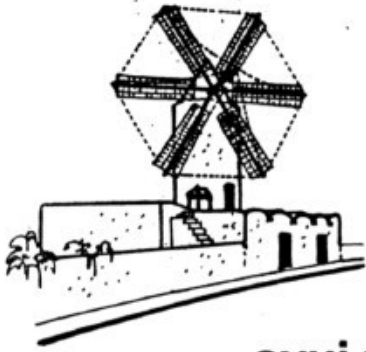
Horitzontals: 1. Topònim d'Algaida. 2. Arreglar, reparar. Atapeït, sadoll (al revés). 3. Cofres, maletins. Això. 4. Garbell. Nadiu. 5. Figura geomètrica (al revés). Màscara. 6. Cultivat, educat (al revés). Prop. Cent. 7. Tascó (al revés). De la seva propietat (al revés). 8. Cent. Apossentis, alberguis. 9. Dos. Jutge, governador àrab. To, sonada. 10. Goig, entusiasme (plural).

Verticals: 1. Lament, plany. 2. Sotmesa a cloració (al revés). Lletre grega (al revés). 3. Corpuscle, partícula. Temperatura. 4. Pertanyent a un antic poble de la Península Ibèrica. Vesteixi. 5. Dit del matrimoni vàlid. Cent. Dolç gelatinós. 6. Soroll anormal del pas de l'aire per les vies respiratòries (al revés). Animadversió, antipatia. 7. Punt cardinal. Posaràs, col·locaràs (al revés). 8. Preposició. Cavaller (al revés). Mil. 9. Pujat, enlairat. Que ocupa el lloc que fa sis. 10. Varietat de cep d'origen franvès (al revés). Socors!

C O M P L U J A E X
 L P A N T E D I G A
 A D E L A A N I D F
 N D M A X D O A R E
 I M I F B E B N T C
 U A U L R M F L O T
 Q R A I R D I X I M V
 S A E R S V L V E R
 U B R M C E I L O D
 R A A D A U G I A I
 B O S A D U G O L P

Solució a la passada sopa de lletres: Una vegada eliminades les deu paraules que signifiquen "acció de ploure amb més o menys intensitat" podeu llegir: "Com el panteig de l'ànima dormenta / flotava el verb melodiós". (Joan Alcover).

Les solucions als mots encreuats les trobareu a la pàgina 44.

Els Molins Fariners d'ALGAIDA

avui: MOLÍ D'EN PAU

Per arribar al seu emplaçament, hem de situar-nos al carrer de Can Carrintà o Camí de Sa Torreta, com també és conegut, i aviat ens toparem amb aquest molí a la penúltima edificació de mà esquerra. Degut a la seva situació, a la part diguem-ne baixa del poble, els vents dominants forts no hi pegaven massa, en canvi els suaus sí.

La data de la seva edificació figura gravada damunt el portal d'accés a la torre des de la terrassa d'envelar i queda especificada en el següent escrit: "6 anys, 1792 20 de setembre". Això ens dona peu per suposar que es va anar fent a tongades, des de l'any 1786 fins a l'esmentat 20 de setembre del 1792.

El molí d'En Pau sembla que inicialment no fou usat com a vivenda habitual del moliner, però molt aviat va esser habilitat com a tal, ja que la cuina amb el seu cossi de fer bugada a un racó i les restes de separacions interiors que hi havia abans de la darrera reforma d'ara fa 17 anys així ho denoten. Aquesta reforma es va dur a terme quan el va llogar en Francesc Iraola de Son Divertit. A la part del molí estricte va fer posar unes vidrieres formant batiport a la nau de l'entrada, així com una teuladeta exterior per protegir l'accés. A la nau adossada al carrer de Can Carrintà, on hi ha la cuina (vegeu plànols) hi posaren uns prestatges elevats, s'aixecà el trespol del menjador i es bastiren uns forats al sòtil per a la il.luminació i ventilació de la dependència, ja que abans no en tenia. A la mateixa nau es va

refer la separació amb el dormitori gran del fons i s'obrí una porta amb armaris empotrats per comunicar aquesta dependència amb el bany que fou habilitat dins l'antic estable. Aquest estable -que vist exteriorment sembla una capella per mor de la creu de la teulada- dona cabuda a un altre dormitori amb el seu corresponent bany i la menjadora per a les bèsties intacta; però això ja són dependències alienes al molí objecte d'aquest treball.

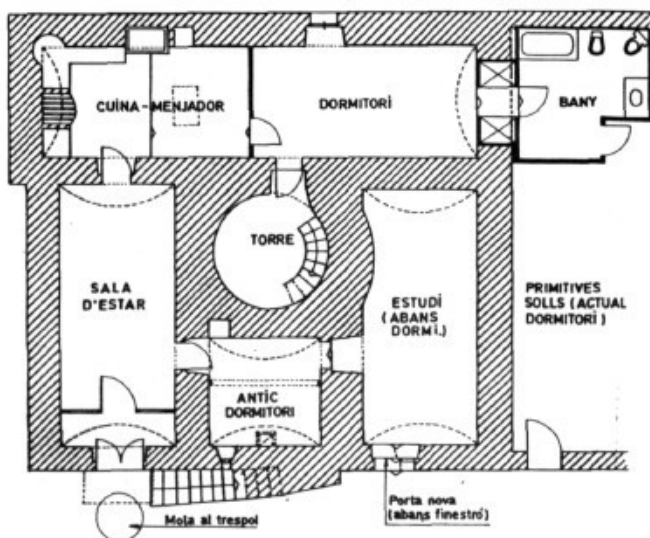

Dels mecanismes del molí ja no queda absolutament res, si exceptuam les dues moles, però tampoc no estan al seu lloc originari. Una està enterrada formant part del trespol de la carrera, centrada amb el portal forà del molí. L'altra mola, un poc esmorrellada, és habilitada com a taula de jardí dins la mateixa clastra que formen el molí, l'antiga portassa i un porxet més modern. Aquestes moles foren davallades del replà superior de l'edificació, segons fonts orals, mitjançant unes grans cordes que s'enrodillaren a la torre, que deixaren unes retxes que encara perduren a la paret exterior. El motiu que els antics moliners davallassin les moles, malgrat les dificultats que això representava, fou que quan les primeres farineres començaren a fer feina amb motor de gas pobre posaren els mateixos impostos als molins fariners encara que haguessin deixat de molturar. Per no pagar aquests impostos i poder demostrar que no funcionaven és que desmuntaren mecanismes i baixaren les moles.

Damunt el terrat d'envelar i a la part baixa de la torre encara hi ha una pedra foradada en forma de baula que servia per a subjectar el rest de l'antena quan el molí no feia feina.

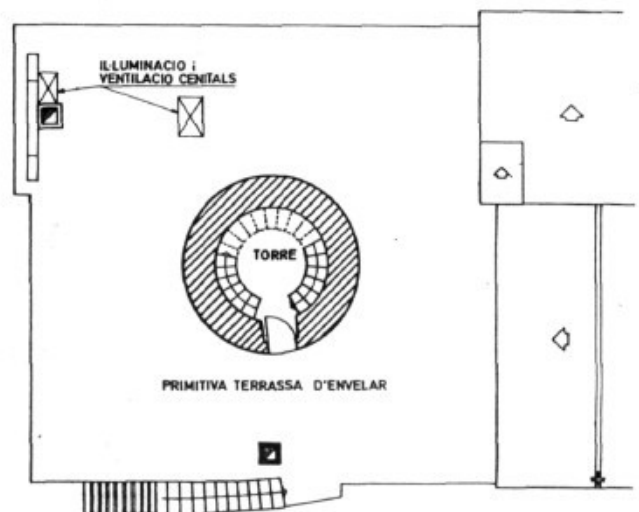
De sempre aquest molí ha estat propietat dels hereus descendents de la possessió de Sa Serra. Així sabem que Antoni Garcies Pou, conegut com l'amo'n Toni de Sa Serra, que va néixer l'any 1881, havia heretat el molí d'En Pau de sa mare Joana Maria Pou (parenta del Pare Bartomeu Pou), casada amb l'amo'n Gustí Garcies que habitaven a Sa Serra, on per aquell temps començaren a edificar-hi, prop de les cases, un altre molí; aquest, però, de torre senzilla, i per causes que no vénen al cas no s'arribà a acabar mai; per això seguiren fent la farina a la posada del molí d'En Pau. Aquest matrimoni varen esser molt probablement els darrers moliners que molturaren, encara que no de forma massa habitual, en aquest molí. A la mort de l'amo'n Toni de Sa Serra ocorreguda l'any 1958 deixà el molí i les dues quarterades "grosses" que l'envoltaven a la seva filla Margalida Garcies que vivia al carre del P. Pou, fins que ho deixà en herència a quatre nebodes de la següent manera: la part que ara és d'en Jaume Juan "Palouet" és la mitja quarterada que tocà a na Joana, casada a Montuïri; les altres parts correspongueren a na Margalida, na Francisca i n'Antònia Garau Garcies. Aquesta darrera, també casada a Montuïri, és la propietària actual del

CARRER DE CAN CARRINTÀ

PLANTA BAIXA
ESCALA 1 : 200

ESTAT PRIMITIU
REFORMES POST.

PLANTA ALTA
ESCALA 1 : 200

molí d'En Pau i de la mitja quarterada de terreny que l'envolta.

Des del temps de l'amo'n Toni de Sa Serra ha estat llogat en diverses ocasions aquest molí. D'entre aquests llogaters podem citar l'amo'n Rafel Servera i madò Francisca "Barca" des de l'any 1913 fins al 1930. Després d'uns anys que el va tenir l'amo'n Toni, hi passà mestre Pep "Plasses" que després d'habitar-hi sis anys va morir al mateix molí. Al cap de poc temps hi entraren d'estadants una família de forasters, en Francisco i un cunyat seu amb una catefa d'infants, per espai d'uns quatre anys. Poc després l'ocupà un xatarrista, separat de sa dona, que nomia Nicolau, durant dos o tres anys més. I finalment ens trobam amb l'estadà actual que és en Francesc Iraola de Son Divertit, que hi habita esporàdicament des de fa quasi 17 anys.

I ara ja només ens queda despedir aquesta vella edificació que el proper any complirà els dos primers segles d'existència amb una estrofa del cançoner popular que fa referència a les minvades possibilitats econòmiques d'alguns moliners d'aquell temps. Diu així:

Pescador de canya
i moliner de vent
no han de mester notari
per fer testament.

Així com aquesta glosa manifesta la vida miserable del moliner, altres insisteixen en els pocs escrúpols que tenien a l'hora de donar la farina corresponent al blat que se'ls havia encomanat.

Text, plànols i fotografies:

MIQUEL SASTRE "FIOLET"

ALGUNES CURIOSITATS QUE FRANCESC MULET, LLICENCIAT
DE MEDICINA, VAIG COMENÇAR A ANOTAR DIA 1 DE MARÇ
DE L'ANY 1788. (VI)

CADIRES DE REPÒS

Dia 14 de maig de 1788 vaig fer adobar 4 cadires de repòs a Me. Monserrat, i li donava 6s cada dia eixuts, li havia de pagar ses bestretes; emprà 3 dies per adobar-les, i jo que sempre li ajudava, i jo i en Joan llimàrem tots els claus, los que eren de ferro estanyats, i antes de llimar-los los posava un petit dins es foc, i després eren molt fàcils de llimar i se feien molt lluent; me varen costar 1 lliura 7 sous de mans, i bestretes; les pells les rentàrem i després les tenyírem 3 o 4 vegades, antes de clavar-les, de tinta de tintorer i després amb una llimona ben fregades, i, després de clavades, perquè tinguessen millor color i lustre, amb un padasset negre i un poc de vinagre i oli mesclat les vaig fregar prim prim, i després amb un suro llis, i prengueren un color molt guapo.

BLAT

El blat s'ha de porgar amb lluna vella i luego de dat es delme ja convé porgar-lo per treure es capell que és lo que pens perd més el blat perquè li comunica calentor, i d'allí neix sa perdió. Després, quan ja fa fred, tornar-lo porgar, i se moren ses grameneres, i malbaraten tots los altres animals que puguen inficionar-lo. He oït dir, i consta per experiència, que collir en el mes de maig tres florines o vidrielles, o una cosa i altra, i fregar-ne es trispol o posar-ne per damunt el blat o una cosa i altra és molt preservatiu de brutor, i de que se perda. Tenc de preguntar a pràctics en particular com se fa prendre humitat al blat antes de dur-lo al molí, si ret mes en farina, i si el pa és millor o com és, i per què ho fan etc.

BARTS EN ES BESTIAR

Per curar barts en es bestiar lo millor que he trobat és: sempre que se refresc es bart amb lo cuxí posar-hi sal picada damunt dit bart les vegades que podran, i amb brevetat sens res més se curarà.

ESCLATADURES EN ES BESTIAR

Si es bestiar té esclatadures, damunt el menjar que li donen hi posaran sal picada la que no solament li curarà l'esclatadura, sí que també li serà molt saludable perquè beurà més i li compondrà los humors.

MUDAR ULLASTRES

Me digueren que provaren per 2 o tres vegades distintes de mudar-ne, i regar-los lo propi que les oliveres posant-hi tot aquell cuidado corresponent, i que entre tots soliament n'hi hagué un que aferrà i després morí, i que lo propi havia fet el senyor de La Mata, i que també li sortí mal. Lo propi sé que féu el Sr. Pere Trobat, i també li sortí mal. I també me digueren que sobre esto havien parlat amb alguns de Muntanya, i los havien informats que no obstant d'haver-ho provat vàrios que pocs o ninguns havien aferrat. I així, escarmentat en fets agenos, jo pens i trob que si han d'aferrar dits arbres ha de ser mudar-los com es dit petit o més prims, i encara que no aferrin dins es clot sembra-hi llavor, i esto s'ha de fer entre 8bre, Xbre i Gener, i si a 7bre hi ha saó, millor com més primerencs.

COMUNICAT DE L'AGRUPACIO D'ALGAIDA DEL PSM

Tal com prometérem al nostre programa electoral, ens hem proposat informar-vos dels fets més notables que s'hagin produït al nostre Ajuntament. Aquest són:

Primer.- A la Sessió Plenària de dia 4 de juliol, el PSM-Nacionalistes de Mallorca presentà tres mocions on proposava: que totes les sessions plenàries siguin transmeses en directe a través de Titoieta Ràdio; que hi hagi l'apartat de precis i preguntes a totes les sessions plenàries, incloses les extraordinàries; que el públic assistent a les sessions plenàries pugui formular precis i preguntes, dirigits a qualsevol membre de la Corporació. Ens alegrem que la primera moció fos aprovada; i esperem que es facin les gestions pertinents perquè les transmissions es duguin a terme el més aviat possible. En canvi les altres dues van ser rebutjades amb arguments legalistes poc convincents, ja que a altres Ajuntaments on governa o ha governat el PSOE es fa el que hem demanat. Esperem que es reconsideri la decisió, ja que la participació directa de la gent del poble en les sessions plenàries ajudaria molt al desenvolupament de la democràcia.

Segon.- Durant la Sessió Plenària de dia 22 d'agost es va aprovar per unanimitat el Projecte de l'edifici d'usos socials i sanitaris al poble de Pina. Al nostre entendre aquest projecte, subvencionat en gran part per la Conselleria de Sanitat, és bastant millor que els anteriors presentats pel PP, i per això el nostre vot va ser afirmatiu, a pesar de l'augment de pressupost, que trobam justificat.

Tercer.- Referent a l'Escoleta Municipal, a la mateixa Sessió Plenària citada abans, es va acordar sol·licitar a l'INEM la contractació d'una persona qualificada per atendre l'aula de dos anys. Nosaltres pensam que una sola persona és insuficient per fer una tasca que sigui educativa des de les 8 del matí a les 6 de l'horabaixa, insuficiència que s'accentua si tenim en compte que el que es tracta és d'educar catorze nins i nines, que són molts. Per aquests dos motius, entre d'altres, pensam que per oferir un servei de qualitat i progressista es necessiten un mínim de dues persones, i totes dues amb títol. Tot i que comprenem que el temps és curt, esperam que es facin les gestions correctes perquè els nins i nines de dos anys quedin escolaritzats, amb el personal i el material adients, a l'inici d'aquest curs.

Quart.- Per acabar, ens dol haver d'informar d'una decisió que no compartim: l'elecció del Senyor Jordi Llaneras com a Jutge de Pau d'Algaida. No ens pareix una persona adequada per exercir tal càrrec. I no volem ni tan sols comentar els deplorables arguments que va pronunciar el Senyor Batle per justificar el seu candidat.

Algaida, a 30 d'agost de 1991

Solucions als mots encruats: Ho-
ritzontals: 1. La Miranda. 2. adobar.
elp. 3. maletes. ço. 4. erer. natal.
5. noc. careta. 7. tluc. ran. C. 7.
aclaf. ves. 8. C. allotgis. 9. II.
cadi. so. 10. optimismes.

Verticals: 1. lamentació. 2. adar-
olc. ip. 3. molècula. t. iber. calci.
5. rat. C. flam. 6. arenar. odi. 7.
N. sàrautis. 8. de. teneg. M. 9. alçat.
sisè. 10. polac. SOS.

Del
29 de juliol al 4 de setembre de
1991

Sa Llotja. Palma de Mallorca.

UN SEGLE DE JOIERIA
I BIJUTERIA ESPANYOLA

1890-1990

Organiza

GOVERN BALEAR
CONSELLERIA DE COMERÇ I INDÚSTRIA

Colabora

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

Centro de Promoción
de Diseño y Moda
Ministerio de Industria, Comercio y Turismo

Vigilancia concertada con TRABLISA

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL

SOBRE EL TANCAMENT DE RÀDIO 4

La història immediata ha ensenyat molt a entitats i particulars que han tengut i tenen la curolla de dur a terme la total normalització de la nostra cultura. No han estat pocs els anys en què cada paraula dita o escrita en català ja era tota una petita victòria; una batalla guanyada a institucions dites públiques i altres organismes oficials que mantenien la "pau" i l'"ordre" a cop de lleis que retallaven, entre moltíssimes altres coses, el dret que té tothom a expressar-se en la seva pròpia llengua.

Tot i que les comparacions són sovint inadequades, ara ens hem trobat amb una situació molt semblant. Un comunicat oficial de la direcció de RTVE va segar de cop, inesperadament, les emissions territorials de Ràdio Nacional d'Espanya, Ràdio 4, adduint raons econòmiques. L'apreciació que en podem fer nòsaltres va una mica més enllà. Els mitjans de comunicació en català són comptats. El tancament de l'única emissora comercial de les Illes Balears que emetia íntegrament en català és una pèrdua important. Ara que semblava que totes les institucions públiques estaven engrescades en la Campanya de Normalització Lingüística el tancament de Ràdio 4 suposa un entrebanc que difícilment es podrà superar.

Demandar que es reconsideri aquesta decisió als responsables del tancament de Ràdio 4 per ventura és massa agosarat; però, demanar a les institucions que ens representen, a les institucions amb un poder al manco teòric que alcin la seva veu per demanar un replantejament, està completament dins les nostres possibilitats. No oblidem que una situació de normalitat de la nostra llengua i la nostra cultura mai no es farà a cops de silenci.

ACTIVITATS DEL MES DE SETEMBRE

Diumenge dia 29 de setembre se farà una excursió al Racó d'Es Ratjolí, a la costa d'Andratx. Tots els interessats ja sabeu a qui vos heu de dirigir.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Jerònia-Maria Mayol Cerdà, filla de Rafel i Margalida. Va néixer dia 31 de juliol.

Gabriel Campaner Bascuñana, fill de Jaume i Sebastiana Maria. Va néixer dia 18 de juliol.

Catalina i Maria-Antònia Salvà Coll, filles de Jaume i Maria. Varen néixer dia 22 d'agost.

NAIXEMENTS

OBSERVAREM LA SEVA OBRA

A dins sa societat
hi ha moltes diferències;
si volem fer ses sentències
se veurà es resultat.
A uns sa passivitat
li dóna molt de consol,
a dins un tranquil redol
disfruta de veritat.

Ara s'ha oblidat
aquell ambient silenciós
que era tan hermós
amb tanta tranquil·litat;
tothom 'nava acompassat,
cap avaria hi havia;
si un amb s'altre se feria,
un cop, prest era curat.

Ara s'ha posat de moda
un córrer desenfrenat,
a tota velocitat,
el jovenet se proposa
a dins població, a tota hora,
va sempre ell escapat,
fent carreres, desparat,
que no deixa sa gent dòrmer.

Jovenets en els tretze anys
han presa sa davantera,
sa seva grossa quimera
és molestar els més grans;
se donen casos estranys:
sense llicència tenir
se'n van d'allà cap aquí
sense estar examinats.

Ses nostres autoritats
estan fent sa figa blana,
no aixequen cap alarma
dient: -Mos teniu cansats.
Pareix que estan assustats
com conills a dins s'estepa;
diu: -Si es ca me mossega
me pot dur mals resultats.

Molts de batles han perdut
amb aquestes eleccions
per no donar solucions;
sa gent major los ha fuit
per no sebre aturar es trull
i dels avisos fer-ne cas,
ha donat per resultat
que el seu paner ha estat buit.

Si es batle que ha entrat
no resol ses solucions,
ses renous són els factors
que de fet ha de tallar,
i un control ha de posar
a Plaça a s'aparcament;
s'autocar hi ha moment
que no pot maniobrar.

Ja se cobrirà de glori'
si arregla aquests dos factors,
n'hi ha d'altres de majors
a dins es gros repertori.
Quedarà dins sa memori'
s'obra que se farà
i en 'ver de tornar votar
jutjaran sa trajectori'.

CLIMENT GARAU

NOTICIARI

PLUVIOMETRE

El mes de juliol va ser totalment nul quant a pluges, ni una gota. Dins el mes d'agost hi va haver uns dies de ruixats que donaren 28'9 litres.

S'ha acabat l'any agrícola que ha estat excepcional pel que fa a l'aigua caiguda: s'han superat àmpliament els 900 litres. El mes que ve vos donarem dades exactes.

ESPORTS

FUTBOL

El dia de Sant Jaume es va presentar al poble el C. E. Algaida amb la nova directiva presidida per Toni Antich i amb la plantilla que tendrem per a la temporada 91-92. Se celebrà un partit contra el Lluçmajor i el resultat va ser d'empat a 3 gols; el partit es va decidir, per tant, amb llançaments des del punt de penal i el Lluçmajor va estar més encertat. Aquest partit el vadisputar l'Algaida casi sense haver entrenat.

El mateix dia de Sant Jaume i també a Es Porrassar es va fer l'acte protocolari dels "20 anys de futbol a Algaida".

Durant les festes de Lluçmajor l'Algaida va tornar la visita en un partit on el Lluçmajor va ser superior i ens guanyà per 3 gols a 1.

El darrer partit disputat per l'Algaida en aquesta pretemporada va esser el Memorial Joan Coll a Palma contra un equip de categoria superior com és el Soledat; el partit va acabar amb empat a 0 gols, però el Soledat se'n va dur el trofeu per estar més encertats des del punt de penal.

L'equip de juvenils també es va posar en marxa per Sant Jaume; enguany estan dirigits per un jove entrenador, en Bernat Sitjar. El seu debut no va ser molt afortunat ja que s'enfrontaren al Sant Francesc B i perderen per 1-7, una derrota un poc escandalosa. De moment els juvenils no han disputat més partits.

Els veterans també jugaren per Sant Jaume contra un dels més potents equips que hi ha dins la seva categoria com és el Portes Sanz. El resultat fou: A.-E. Levante-P. Sanz 3-5

CICLISME

El passat 13 de juliol es va celebrar la V Pujada a Cura en bicicleta, organitzada pel Bar Can Mulet i el Restaurant Ses Regates. Aquest any el guanyador va ser Silverio Recio que va guanyar a l'esprint a en Toni Abrines; en tercer lloc va arribar en Pedro Martínez i quart va ser en Guiem Bibiloni. Novament aquesta carrera va començar al cementiri de Randa i va ser un èxit de participació. Pel que es veu, segueix l'afició a les bicicletes ja que a les festes

de Randa hi haurà una nova pujada a Cura i una petita cursa de 800 m contra el crono.

També s'està organitzant per dia 29 de setembre una carrera contra el crono però de tres en tres, és a dir en equips de tres corredors; consistirà en una volta per Son Mesquida. Partiran per la carretera vella de Montuïri, després cap a Pina i acabaran a Algaida. S'espera que novament sigui un èxit de participació.

Per Sant Jaume es va disputar el XXXII Gran Premi Ciclista Algaida per a aficionats i juvenils que constava de dos sectors: el primer de 45 quilòmetres i arribada a Cura va ser guanyat per Porràs seguit de Cirer; en novena posició va arribar l'algaidí Jordi Salas "Llubiner".

El segon sector es va disputar a Algaida en un circuit urbà i constava de 55 quilòmetres. Aquí el primer va ser Cirer seguit de Porras i Recio. El cinquè va ser en Jordi.

La classificació final va quedar així:

- 1.-Porras
2. Cirer
6. Jordi Salas

En la categoria juvenil el guanyador va ser Recio.

FUTBET

També per Sant Jaume es disputà la final del torneig de futbet. La final es va acabar a Pina ja que quan es disputava es va apagar el llum a Algaida i es va acabar l'endemà a Pina. El resultat de la final va ser:

Pub Mavi-Ses Regates 1-4

En tercera posició es classificà l'equip que durant quasi tota la lligueta havia anat en primera posició, l'equip d'Es Botigó.

PETANCA

El dia 28 de juliol es va disputar a Es Porrassar el I Torneig de Petanca a Algaida que va servir com a inauguració del Club de Petanca del nostre poble. Hi participaren els següents equips:

- C. P. Bahía Grande
- C.P. La Soledat
- C.P. Bola Azul (Son Roca)
- C.P. Santa Maria

El club algaidí, presidit per Raul Garau, no

es va poder fer amb aquest torneig que va guanyar el C. P. Bola Azul de Son Roca.

BIEL BIBILONI

NOTICIARI

FESTA DEL CARRER ANTONI MAURA

7 de setembre de 1991.

Un any més entre tots farem el possible perquè la IV festa surti amb tanta alegria com les precedents.

PROGRAMA

- 7 h.: albada amb música melòdica d'En Matxín.
- 7'30: tots a enramellar el carrer i altres coses que ho necessitin.
- 9 h.: s'ha fet l'hora de berenar pels enramelladors amb rusca.
- 17 h.: festa improvisada per als al.lots.
- 19 h.: parar taula (amb ramells i flors, que vesteix molt)
- 21 h.: ara ve lo bo! Passacarrers amb membres de la Banda Municipal. començar a espipellar qualque cosa. amb el tro del coet, a posar miques!
- ?: sarau i música en viu.
- ?: traca per donar fi a la festa i neteja del carrer.

Nota: Els veïnats d'aquest carrer donam les gràcies anticipades a totes les persones o entitats que col.laboren d'una o altra manera.

PINA

Calma i poques notícies han estat les característiques d'aquest mes d'agost que recordarem durant molt de temps per la forta i humida calor de la darrera quinzena, calor que ofega i que fa que la roba s'aferrí a la pell i sigui tan mal d'aguantar. Gent sense camisa i amb calçons curts a la fresca fins tard, retardant tot el possible l'hora d'anar a dormir, ja que dins el llit no hi fa estar de res.

Tornam un altre any a les festes de Sant Cosme i Sant Damià; enguany, a part de la corresponent missa solemne en honor dels Patrons, hi haurà com a novetat dues carreres de bicicletes: el dissabte dia 28 se celebrarà una contrarellotge local per equips de tres corredors i el diumenge dia 29 hi haurà una carrera per a aficionats, amb la col.laboració del club ciclista "A poc a poc" d'Algaida.

Hem de dir que s'han donat per acabades les obres de l'església que estaven previstes per ara i que eren les més urgents: arreglar les teulades, canals i bigues velles i atarrecar les parets més espenyades, i a un

campanar se li ha fet un anell de formigó per aturar els crulls que el feien perillós i també se li ha arreglat la cucuia. En aquests dues fotos podem veure dos moments de les obres: una l'atarrecat nou que han deixat amb la pedra vista de la paret de llevant i nord, i l'altre el moment de posar la corona, que és el punt més alt del campanar, a Sant Cosme i que feia uns anys que li havia caigut. (Fotos de Felip Oliver i Tomeu Cirer).

Recordem també que al passat Ple de l'Ajuntament es va aprovar el projecte del nou centre sanitari, que bàsicament podem dir que presenta les següents característiques: l'edifici es fa enrera alineant-se amb les altres cases del carrer, es fa igual que el que hi ha emperò, com hem dit, més enrera; abaix s'hi fan dos banys, sala de consulta, sala d'espera i una altra sala; a dalt queda una sala gran amb possibilitat de fer-hi banys quan es vulgui.

Diguem també que s'han fet netes algunes voreres de camí, llevant l'herba i la brutor.

Respecte a dinars i sopars no podem fer molts de comentaris ja que pareix que amb aquesta calor va millor el menjar lleuger, fuig la talent i vénen les ganes de beure; és a dir, que hi ha un descans estival.

Finalment, vos desitjam unes bones festes dels Sants Metges, esperant que no faci tanta calor.

Defuncions:

Dia 27 d'agost morí Magdalena Torrents Andreu als 60 anys.

Dia 28 d'agost ens deixà Josep Andreu Andreu als 94 anys.

En pau descansin!

XESC OLIVER

UN ARTISTA CONSUMAT

Mai m'hauria imaginat
sa sorpresa que em duria;
una exposició veuria
de molt alta qualitat.
Tot tan ben estudiat
amb molt fina simetria;
cap altra se'n trobaria
de treball tan refinat.

Bastants de quadros hi havia
un de l'altre diferent,
tenien procediment
amb caràcter de marina;
tot s'element hi havia
de nuus de corda lligats,
número indeterminats,
cap d'ells semblança tenia.

Un jeroglífic compost
de fustes ben combinades,
de pintures variades
formaven difícil joc.
Jo lo vaig mirar de prop
per veure si ho entenia;
ben despistat quedaria:
sa finalitat no trob.

Com un misteri semblava
de quantitat de objectes,
tots ells mereixen respectes
per sa feina refinada;
tota ella treballada
amb un compàs molt precís;
era un bon compromís
allò que representava.

Toni, segueix treballant
dins aquest art fabulós
que té ell molts de valors,
la gent ho va comentant;
sempre aniran alabant
sa teva gran maestria;
altra no se'n trobaria
del ponent fins al llevant.

CLIMENT GARAU

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Francisca Cañellas Nascarò. Morí dia 24 a l'edat de 59 anys.

Pere Pericàs Mir. Ens va deixar dia 18 d'agost als 73 anys.

Josep Andreu Andreu. Va morir a Pina dia 22 d'agost als 94 anys.

Bartomeu Bibiloni Bibiloni. Va morir dia 5 de juliol als 77 anys.

Jerònia Amengual Romaguera. Morí dia 30 de juliol als 88 anys.

Catalina Blascos Nadal. Ens deixà dia 6 de juliol a l'edat de 88 anys.

Catalina Trobat Oliver. Morí dia 23 d'agost a l'edat de 93 anys.

Jerònia Garcias Vich. Va morir dia 14 de juliol i tenia 62 anys.

Magdalena Torrens Andreu. Morí a Pina dia 27 d'agost als 60 anys.

Guillem Barceló Garcies. Ens deixà dia 29 d'agost als 79 anys.

UNA XERRADETA... (acabament)

ben grosses perquè expressi el que realment pen de totes i cadascuna de les persones que ho feren.

El poble ha demostrat des del començament amb la seva participació que té l'església com a cosa seva i que se fa seves totes les mancances que hi pugui haver. El poble s'ha adonat de l'important que és tenir una església en condicions i ben arreglada, que és una casa de tots, perquè tots ens servim d'ella quasi des del moment de néixer fins que ens duen a enterrar.

-Farem via a liquidar tots els deutes que té la parròquia? Quins doblers recaptàreu els tres dies de la tombola?

-Estic convençuda que aviat tot se liquidarà. Vàrem recaptar exactament 420.000 pessetes.

-Hem sentit que pensau obrir-la altra vegada per les festes dels Sants Metges. És vera el que diuen?

-En principi és el que volem fer, però estam supeditades al volum d'objectes que arribem a tenir, com més coses hi hagi més vistosa resultarà.

Voldria aprofitar per donar les gràcies a totes les persones que contribuïren i a les que encara ho segueixen fent. Totes les ajudes són ben rebudes, no en rebutjam ni una, ben al contrari: volem consciència la gent que sempre serà en benefici de tots.

-Ha arribat el moment que ens diguis què t'ha paregut aquesta xerradeta. Fet i fet, ens ha passat prop d'una hora i mitja.

-L'he trobada amena i agradable. El temps ens ha passat volent. Esper que, encara que ens vegem poquet, no sigui aquesta la darrera vegada que poguem fer una xerradeta així.

-Vols afegir qualque cosa més?

-No, crec que tot el que havia de dir ja ho he dit. Moltes gràcies.

-Moltes gràcies a tu per les atencions i la simpatia que ens has mostrat. En nom meu i de tots els qui feim ES SAIG et diré que el teniu a la vostra disposició. I, com has dit, que no sigui el darrer pic.

GUILLEM ANDREU

UNA XERRADETA... (continuació)

-Tot el poble coneix la teva dimensió humana i la teva dedicació generosa fent d'infermera, de parvulista. Si hi afegeixes altres tasques del convent com cuinar, netejar, etc. sembla que el dia t'ha de resultar curt. Com t'arregles? D'on treus les forces?

-De Jesús; Ell, per medi de la pregària, em dona sempre totes les que necessit. Vull remarcar el sentit que la pregària té per jo i que hauria de tenir per tots els que som cristians. És a dir, ella és el vehicle necessari per trobar-nos amb Déu cada dia

-Anem a entra amb olivetes, si te sembla bé, Catalina.

-Per què no? Sempre que no ens enviem el pinyol.

Per què no ens parles de les mancances que veus a Pina en el camp sanitari i de l'escola?

-La veritat és que són dos temes prou delicats per parlar d'ells així com així, encara que pens que les condicions en què es troba Pina són, a pesar de tot, bastant bones. Metge mai no ens ha faltat, hagi estat quina hagi estat l'hora. D'acord que no tenim farmàcia, però hem de ser conscients que no som un poble prou gran per tenir-ne les 24 hores del dia. Respecte a l'escoleta, crec que tampoc es pot pretendre, per les mateixes raons, tenir una escola amb totes les condicions degut als pocs ninets que hi ha i que fan més aconsellable, sobretot ara que es posa en marxa a Algaida l'educació preescolar a partir dels tres anys, que sigui allà on a poc a poc arribin a nar-hi tots.

-Sabem de les teves bones relacions amb tots els ninets del poble i tothom dins Pina les coneix. Però tal vegada trobem persones que no saben quines són les coses que exigiu als pares que volen que els seus fills comencin a l'escoleta. Quines són?

-Te puc dir que les exigències són mínimes. Has de tenir en compte que a un poble com Pina no podem tenir una escoleta com les que tenim a Paquera o Cala Ratjada, per posar dos exemples. Per tant, el que hem pretès sempre ha estat sortir a camí de les mares que els mos duen perquè elles puguin fer altres feines de la casa. És per això que no miram prim amb el temps que estan amb noltros i així

hi ha mares que els duen una estoneta, quan són petits (menys de tres anys), i d'altres que els duen pràcticament tot el temps que la tenim oberta, és a dir tant al matí com al capvespre, quan ja són més grandets (menys de cinc anys).

Al que sí m'he oposat és a les juguetes que els nins duen sovint de ca seva, principalment totes les que tenen relació amb les arles o les pistoles perquè crec que més que un bon exemple serveixen per fomentar tot el contrari. Per això vaig acabar per requisar i amagar totes les que trobava.

-Quines són les previsions per enguany? Preveus que hi hagi canvis?

-Et puc confirmar que hi haurà canvis, i bons.

M'explicaré: ja t'he explicat el que va passar amb Sor Joana i les dificultats que tenia per ocupar-se de la cuina. Quan me varen demanar si m'agradaria estar-hi, vaig dir que sí sempre i quan vengués una altra monja a ocupar el meu lloc a l'escoleta.

Et sorprèn? Idò ja està confirmat. Si Déu ho vol la pròxima setmana vendrà una monja, Sor Francisca Gayà, que és una miqueta major que jo (dos o tres anys), amb l'avantatge que ha fet feina tota la seva vida amb nins a altres escoletes de Mallorca.

-Ja per acabar amb aquest tema, ens podries dir quines ajudes rebeu per poder dur a terme aquesta feina?

-Si te refereixes a ajudes del Ni-nisteri o de l'Ajuntament, rebem les justes per cobrir solament les despeses de material que empram com guixos, pintures, paper, etc. i que l'any passat suposaren unes 15.000 pessetes.

L'altre material com són els llibres de fitxes ("Cirerer" i "Llapis") amb què fan feina els més grandets són els pares els qui els paguen de la seva butxaca

També rebem ajudes de les mateixes famílies dels ninets que solen aportar, sense cap compromís, el que bonament poden.

-Si te pareix bé, podríem parlar d'un altre tema: de la tòmbola que vàreu organitzar per pagar les obres de l'església. Estàs contenta de l'aportació del poble i de com va contribuir?

-Sí, molt contenta; i m'agradaria que escriguéssiu aquest Sí amb lletres (acaba a la plana anterior)

UNA XERRADETA AMB...

SOR CATALINA SALVÀ

Eren quasi les set i mitja de l'horabaixa del darrer divendres d'agost quan arribava a Ca Ses Monges per trobar-me amb Sor Catalina amb qui vaig tenir la següent xerradeta:

-Bones tardes, Catalina. En primer lloc vull agrair-te l'atenció que has tengut acceptant la meua invitació a parlar un poc de tot, però sobretot un poc de tu perquè la gent que ja te coneix et pugui conèixer un poc millor. Anem idò! Què ens pots contar de la teua vida?

-Com ja deus sebre, vaig néixer a Llubí el 26 de febrer de 1946 dins una família humil i pagesa. Fa, per tant, d'això 45 anys, 24 dels quals els he dedicat a la vida religiosa com a monja franciscana. Com pots veure, duc ja més anys dins la congregació que defora.

-Com va ser la curolla de fer-te monja?

-Molt senzill, perquè vaig sentir dins jo la crida de Jesús que m'impulsava a deixar-ho tot per seguir-lo a Ell. No sabia com explicar-t'ho; mentre les altres al.lotes anaven a ballar, jo desitjava participar en les celebracions per trobar-me més aprop de Déu.

-Enguany es complirà (si no vaig errat) el tercer any de la teua arribada a Pina. A quins altres pobles has estat abans de venir aquí?

-Sí, però he de fer abans una petita correcció: no són tres sinó quatre els anys que prest farà que vaig arribar a Pina, va ser per les festes de Nadal de 1987.

He estat quatre anys a Itàlia (entre Roma i Asís) i cinc anys a Sa Cabaneta. Els que resten els he passat a Bunyola, a Ciutat, concretament a la casa que tenim al carrer Antillon, i, ja per acabar, a Pina.

-Les tasques que has fet els anys que dus de monja han estat sempre semblants o han anat canviant?

-Te'n riuràs, però jo he estat d'aquelles persones que diuen que tenen

un pluriempleo ja que, si bé m'he dedicat principalment als malalts com Auxiliar de Clínica que som o als infants com a Parvulista que també som, sempre m'ha anat bé fer tot el que ha estat necessari sense posar objeccions, ben al contrari, fent-ho amb tota l'alegria, l'entrega i l'esperit de servei que he pogut. Ara, per exemple, el que més temps m'ocupa són les feines de la cuina perquè, com ja saps, Sor Joana se n'anà a la casa de repòs que tenim a Son Espanyol perquè ja li resultava una feina massa feixuga: a part de tenir les cames malament, començava a patir del cor. És una feina que m'agrada i estic ben contenta de poder-la fer.

-Com resumiries, Catalina, la teua vida i la teua feina aquí, al nostre poble i dins la teua comunitat?

-Voldria ser, per damunt de tot, un instrument al servei de la gent de Pina; per això procur posar en tot el que faig allò que he dit abans: alegria, entrega i esperit de servei, perquè és el que jo sempre dic: El cel el tenim ja aquí, entre noltros. De res ens serveix pensar tot el temps en ell i resar molt si no feim tot el possible per dur-mos bé amb els altres i donar una mà a qui la necessiti.

(segueix a la plana anterior)